

quia reconeixerà l'error, com Alemanya va reconèixer el seu durant la Segona Guerra Mundial?

—El "genocidi armeni" no és un fet històric de veracitat absoluta. Aquests esdeveniments, altament complexos i multidimensionals, han de ser investigats exhaustivament i objectivament. Afirmar-ho sense esclarir tots els fets dificulta que les nacions turca i armènia, que han conviscut estretament durant tota la seva història, puguin crear un futur comú. Animat per aquest afany, el Parlament de la República de Turquia va emetre aquest abril una declaració que busca la reconciliació entre les dues nacions i que proposa la creació d'una comissió conjunta composta per historiadors dels dos països que tindria accés a tots els documents turcs. Aquesta és una demostració de la nostra voluntat sincera de plantar cara al problema armeni.

—Des del juny del 2004, per primera vegada, un civil és el secretari general del Consell Nacional de Seguretat. No obstant això, els militars encara tenen un important paper polític. Creu que acceptaran de bon grat perdre els privilegis de què fins ara gaudien?

—El Consell Nacional de Seguretat és un òrgan consultiu de l'estat turc on es tracten temes de seguretat nacional. Com bé ha dit, el secretari general és un civil, i el president del Consell és el president de la República, que també és un civil, igual com la majoria dels seus membres.

—La part grega de Xipre és ara un estat membre de la UE. Turquia no ha reconegut Xipre com a estat i aquest pot vetar l'entrada de Turquia a la UE com a estat membre. Com veu el futur d'aquest conflicte? Creu que és un obstacle per a l'adhesió?

—El problema de Xipre no té relació directa amb l'adhesió de Turquia a la UE, com ho demostra el fet que el Consell Europeu de desembre del 2004, quan Xipre ja era membre de la UE, fixés una data per a l'inici de les negociacions per a l'adhesió. La solució al problema de Xipre ja no depèn ni de Turquia ni dels turcoxipriotes, sinó més aviat dels grecoxipriotes, que van ser els únics que van rebutjar el pla de pau de Kofi Annan que preveia la reunificació de l'illa.

—Pel que fa a la igualtat de gèneres, com veu la societat turca? Creu

que pot i vol arribar als estàndards europeus?

—La societat turca ha atorgat tradicionalment un lloc privilegiat a la dona. Com a conseqüència de les reformes portades a terme al començament de la República, la dona turca va aconseguir el reconeixement dels seus drets polítics (1934), socials i econòmics abans fins i tot que en molts països europeus. Naturalment, hi ha petites deficiències que s'aniran solucionant durant el procés de negociacions.

—Econòmicament, Turquia està molt per sota del nivell europeu, creu que pot haver-hi una deslocalització d'empreses europees cap a Turquia i una arribada massiva de treballadors turcs un cop hi hagi lliure circulació de persones, treballadors i mercaderies?

—Turquia disposa d'una mà d'obra altament qualificada i d'un sector empresarial dinàmic i competitiu que, juntament amb un ambiciós programa d'infraestructures en marxa, representen una interessant oportunitat que confiem que sabrà aprofitar l'inversor estranger.

Gaspar Pericay

"Les reformes més complicades són les que no costen diners"

Anna Terrón (Barcelona, 1962) és la secretària general del Patronat Català Pro-Europa i la delegada del Govern de la Generalitat de Catalunya a Brussel·les. Ha estat europarlamentària durant més de deu anys.

A la Unió Europea, li interessa l'adhesió de Turquia?

—Tot depèn de quina Europa i de quina Turquia. La perspectiva d'adhesió és d'uns quinze anys, s'haurà de veure quina Europa hi haurà amb

la incorporació de Croàcia, potser Sèrbia, i com serà Turquia llavors. És molt agosarat dir-ho ara, però Europa hi té interès des de tres punts de vista: el mercat únic, que incorporaria 70 milions de persones, la seguretat i l'esta-

bilitat, en una zona fronterera molt dura, i el diàleg amb una altra cultura.

—Quins límits hauria de tenir la Unió Europea?

—Els límits de la UE són una cosa que ningú no s'ha preguntat seriosament, és un debat que no hem fet mai i que hauríem de fer. Es diu que és un conjunt de valors, i encara que ho pugui semblar, no és gaire eteri, així està escrit als tractats.

—Però ampliar contínuament la Unió no pot voler dir estirar-la i debilitar-la?

—Més països significa estructures polítiques més fortes, perquè, si no, és in-

sostenible, però més complexitat també vol dir menys consens. I aquest és el camí que segueix la UE.

—**Si entra Turquia, i tenint en compte els deu nous països que acaben d'ingressar i els candidats que ja hi ha, no correm el risc que hi hagi dues Europes de diferents velocitats?**

—Ja hi ha Europes de diferents velocitats, tot i que no ho diem mai. Europa és una realitat de geometria variable. Amb l'Ecofin ja hi ha un primer grup d'estats que tenen l'euro com a única moneda, el Regne Unit no hi és, per exemple, però en altres àrees hi ha altres grups de països, com en defensa, on Turquia podria tenir un paper important.

—**Creu que la perspectiva de quinze anys per a l'adhesió de Turquia és precipitada, considerant, a més, l'ampliació del 2004 amb països amb una renda mitjana molt per sota de la comunitària?**

—Crec que quinze anys és realista. La distància que hi havia entre Espanya i Alemanya era immensa i, en menys de vint anys, Espanya ha passat a ser contribuent net del pressupost comunitari. Quinze anys és un temps suficient per consolidar les noves incorporacions i perquè Turquia faci també progressos que l'acostin als estàndards europeus.

—**Turquia concentra la seva riquesa a Istanbul, Ankara i a la costa de l'Egeu, però la resta és un desert econòmic. Els fons de cohesió podrien resistir-se a la incorporació de Turquia?**

—Turquia està desestructurada. Istanbul és el gran motor econòmic, hi viuen uns 17 milions de persones mal comptades, és una desproporció brutal. Per això ha de fer un exercici d'equilibri. Ha d'estructurar l'economia al territori, crear infraestructures que necessiten una gran inversió. Aquesta és l'aposta.

—**L'agricultura de Turquia no podria acaparar bona part de la PAC (Política Agrícola Comuna)?**

—La PAC ha de canviar ara mateix. Ha d'apostar per les polítiques de desenvolupament rural. Turquia viurà una modernització de la societat, del mateix país; vol entrar a la UE d'avui, però s'haurà de veure si els seguirà interessant en un futur. De totes maneres, amb la unió duanera els productes turcs ja entren a la UE sense barreres. Aquesta globalització del comerç ens pot posar

en una situació de risc, però té coses bones.

—**Alguns polítics europeus temen una allau de treballadors turcs i de deslocalitzacions d'empreses; vostè què en pensa?**

—Es preveia el mateix amb la incorporació d'Espanya i Portugal, se'ls va imposar un període transitori i es va veure que gairebé ningú volia emigrar, perquè és molt dur. Les persones emigren perquè tenen expectatives de millora, però entrant a la UE es creen al propi país. Pel que fa a les deslocalitzacions, aquestes no tenen res a veure amb l'entrada a la UE. Hem de seguir amb l'Agenda 2000 i els objectius de Lisboa per reforçar la competitivitat de les nostres economies. L'absència de competència és impossible.

—**Parlem de drets humans i llibertat civils, la situació de la dona a les zones rurals turques és acceptable?**

—En primer lloc hem de pensar que hi ha moltes Turquies, i que la dona a Istanbul i a les grans ciutats té una situació força equiparable a la d'Occi-

manat d'incorporar-se als programes DAFNE de la UE contra la violència cap a les dones i els nens, així com l'exploració sexual i laboral.

—**La tortura era una pràctica habitual a Turquia, que ara és perseguida però no eradicada. Hi ha suficients garanties de respecte dels Drets Humans?**

—Aquest és el dossier més dur per a l'adhesió, el compliment estricte dels drets humans. Les altres reformes eren qüestió de diners, però els factors més complicats són els que no costen diners. Cal un canvi de mentalitat que faci efectives reformes com la de la justícia. Això és el més difícil. La Comissió Europea ja ha avisat Croàcia, que és un país candidat, perquè faci un seriós esforç en aquest aspecte.

—**Creu que estarà realment garantida la llibertat d'expressió en el nou codi penal, que és una de les condicions de la UE per començar les negociacions?**

—Si la llibertat de premsa i d'expressió no estan garantides, no hi ha adhe-

dent. A les zones rurals hi ha el que podia passar en alguns indrets de l'Espanya dels anys setanta, on si et quedaves vídua als trenta, havies d'anar de negre la resta de la vida. Arran de les grans manifestacions de març, Turquia ha de-

sió possible. Turquia sembla que no tolera gaire les veus crítiques, fins i tot amb els informes de la Comissió Europea! A vegades, Turquia ha reaccionat amb una actitud bel·ligerant, arrossegada per una idea de nacionalisme molt

forta, cosa que també passa amb Polònia. La UE implica una cessió de sobirania, i això costa d'entendre en alguns estats.

—Fa un any encara es debatia el fet d'incorporar referències al cristianisme a la Constitució europea; ara molts polítics i ciutadans veuen amb recel la incorporació d'un estat de majoria musulmana, i el partit del Govern turc és islamista moderat. Tot això pot ser un problema?

—Erdogan, el primer ministre turc, sempre diu que ell és com un demòcrata cristià però islàmic; de fet, l'AKP, el seu partit, ha entrat a la família de la democràcia cristiana, i aquesta governa en estats completament laics. A Turquia, les estructures de l'estat són laïques i la religió es considera privada.

—L'exèrcit ha tingut una destacada presència en la vida política i econòmica turca, i ha estat un dels protectors de la laïcitat. Ara que està per-

dent poder, pot haver-hi un augment de l'islamisme?

—Jo no sóc partidària de l'exèrcit com a contrapoder enlloc, sinó com a garant de la seguretat dels ciutadans.

—Com pot acabar el conflicte amb Xipre?

—La situació és difícilíssima, però, tard o d'hora, s'haurà de solucionar, perquè si no l'adhesió no serà possible. Amb la unió duanera hi ha una situació nova i és que vaixells i avions xipriotes poden arribar sense problemes a Turquia, que va acceptar el pla de pau de Nacions Unides. En canvi, la part que ha dit que no és la que ha acabat entrant a la UE, cosa bastant paradoxal. S'haurà de veure com evoluciona la situació amb el canvi de govern a Xipre, que és també un canvi generacional, però Turquia manté una posició molt ambivalent. Quan vam anar a Turquia, vam veure que en una sala del Parlament hi havia un mapa de la UE amb els països

candidats pintats d'un color; Turquia estava pintada, i la part nord de Xipre, no. Per ara, Turquia hi manté les tropes, però a la llarga pot pensar que ja no és el seu problema. La renúncia a la part nord de Xipre és, doncs, factible.

—I el reconeixement de les minories, especialment dels kurds?

—Forma part del paquet de drets humans. Actualment, el kurd ja no està prohibit, hem passat d'una situació de bel·ligerància a una de menys bel·ligerància. Però per tenir un reconeixement territorial, encara falta un pas. La descentralització no té perquè anar unida a un reconeixement nacional, com va passar aquí; hi ha països molt descentralitzats però que no respecten la diversitat. Per la UE, Turquia ha de respectar els drets lingüístics i culturals dels kurds, però en cap cas ha entrat a discutir més enllà.

Gaspar Pericay

La glaciació europea comença a Turquia?

El no del referèndum francès a la ratificació de la Constitució europea ha obert la porta a desenes de comentaris publicats per la premsa catalana. En la gran majoria de casos els analistes han prescindit de qual-
sevol informació de caràcter científic per a llançar-se a especulacions més o menys forassenyades. El fet és que les raons del no són complexes, tan complexes que el 72% dels francesos es diuen "molt favorables o més aviat favorables a continuar la construcció europea" i que només un 23% és "més aviat contrari o completament contrari" a prosseguir el procés. D'aquesta dada, facilitada per IPSOS el mateix dia 29 de maig, el del referèndum, ens cal deduir que el "no" no és antieuropeista, encara que la conseqüència del vot sigui la glaciació de la construcció europea, és a dir, una conseqüència no desitjada per a la majoria de votants contraris.

Les raons principals, entre els votants d'esquerra o d'extrema esquerra per inclinar-se pel no van ser "el descontentament davant la política econòmica i social de França" —cal recordar que, al 1992, el Tractat de Maastricht es va

presentar com una garantia de treball per a tots i com un acord que protegiria els més fràgils dels perills d'una mundialització fora de tot control— i la consideració que "la Constitució és massa liberal en matèria econòmica". Per al votant de dreta i extrema dreta, la principal raó per a dir no és perquè el referèndum oferia "l'oportunitat d'oposar-se a l'entrada de Turquia dins la UE".

Turquia és vista com l'islam, és també un país més poblat que França —i que Alemanya—, és un gran proveïdor d'immigrants, és continuar avançant en una realitat multicultural que desemboca de moment en un empobriment col·lectiu accelerat en el terreny de l'ensenyament i la producció cultural, és l'evidència del caràcter nebulós de la frontera est d'Europa, que pot anar fins els Urals i incorporar l'Àsia Menor. De fet, en les competicions esportives, Israel figura sovint com un equip europeu, llavors, per què no es pot fer de Turquia, el Líban i —qui sap?— d'Algèria, Tunísia i el Marroc

